

[Vanggaard.]

vis Kunstnere af den gamle Skole, der maa døje, og de nye, der bæres oppe og støttes ned Statens Midler. Det gør jo en Forskel; men, vi er gaaet for meget til den anden Side. Jeg tror, at det nye bør kæmpe sig frem; en vis Hemning er paa sin Plads, selv om denne naturligvis kan gaa for vidt. Den eneste Hemning har i Virkeligheden været Folks sunde Sans; det har saa sandt ikke været det offentlige, men Folks sunde Sans, der har været den eneste Hemning.

Man er tilbøjelig til at trække paa Skuldrene ad den jævne Mand og sige: Hvorledes kan han tale om Kunst? Jeg har naturligvis ogsaa for mit Vedkommende følt Vanskeligheden ved at drage dette Emne frem, og det er kun, fordi jeg mere og mere er blevet oprørt over, at den Udvikling, som jeg troede hørte op, fortsættes, at jeg endelig har povet at fremsætte min Kritik. Man vil maaske sige: hvad Forstand har en Landmand paa Kunst? Der kan siges meget, andre vil maaske sige, at de, der siger det, ikke har Forstand paa Landbrug; hvis f. Eks. nogle Landmænd sluttede sig sammen paa Grundlag af visse gale Ideer, som altsaa efter min Mening ogsaa findes i Kunsten, og lavede daarligt Smør, saa vilde Kunstnerne sikkert hurtigt sige om det Smør: Vi har vel nok saa megen Forstand paa Landbrug, at vi kan bedømme det; det vil vi ikke have med at gøre. En Landmand, en jævn Mand kan ikke frembringe et Kunstværk, men dermed være ikke sagt, at han ikke har Smag og Skønhedssans, som kan gøre, at han baade kan nyde et Kunstværk, hvis det er godt, og forstaa at skelne imellem, hvad der er godt og mindre godt eller daarligt. Det er en naturlig Sans, selvfølgelig kan den yderligere befæstes ved Oplæring, ved, at man jævnlig ser Udstillinger, men den kan jo ogsaa forskrues. Jeg vil dør nævne Pressens Anmeldelser. Jeg skal ikke klage paa Pressen, navnlig ikke i det foreliggende Tilfælde, men Pressen har ofte villet være moderne. Jeg tror ogsaa, det har gjort noget, at man ofte har taget Anmeldere, der mente, at de nu en Gang maatte favorisere den moderne Retning. Det kan maaske bringes noget i Familie med Ministerens Udtalelse, som jeg nævnte før. Derved bliver der ofte i Anmeldelserne en Ensidighed, en Mangel paa retfærdig Hensyntagen til alle Sider, og jeg vil haabe, at det ogsaa maa rettes.

Ministeren sluttede med at citere det kendte Vers af Hostrup: „Lad det bryde, lad det gøre o. s. v.“. Det er meget godt, der er heller ingen, der vil hindre nogen;

de kan male, som de vil, lad saa Tiden censurere, og lad det, som kan blive staaende af, hvad der kommer ud af det, blive staaende, men det, jeg har anket over, er, at Staten med sine Midler ensidigt har støttet noget, som vor Tid endnu ikke har været færdig til at modtage, og som de fleste jævne Mennesker, i alt Fald mange af dem, siger er ikke godt.

Den højtærede Minister var inde paa at tage Grundtvig i Haanden, det har han været mange Gange før, jeg kender ogsaa det Ord om Frihed for Loke saavel som for Thor, men man kan jo gaa saa vidt i Tanken om Frihed for Loke — jeg tænker altsaa paa min Indstilling, hvad der for mig er Loke —, at man helt glemmer det andet, og det er det, som jeg mener vi har været inde paa.

Jeg vil forny min Appel til Ministeren og Rigsdagen om at rette Fejlen, og jeg vil endelig sige, at jeg er glad ved, at have erfaret, at den højtærede Undervisningsminister i de væsentligste Punkter er enig med mig. Jeg er for Resten ikke saa overrasket over, at en socialdemokratisk Minister er saa lidt glad ved en absolut ufulkelig Kunst som den saakaldte moderne Kunst; det overrasker mig i og for sig ikke, og derfor kan jeg godt glæde mig over, at den højtærede Minister ogsaa kan indlade sig paa Kritik af noget, som han synes ligger ved Siden af det fornuftige. Jeg føler mig overbevist om — og det er mit Haab —, at den højtærede Minister vil støtte mit Krav om mere Offentlighed i Statens Museumsvirksomhed. Det er nemlig ikke nok at købe Billeder, stilfærdigt ligesom at liste dem ind i Museet, vi bør have den samlede Udstilling. Og det vilde jeg gerne skulde være Hovedpunktet i min Tale i Dag: at anmode den højtærede Minister om at tænke paa det. Jeg tror ogsaa, det vil falde ham let at faa sit Parti med til at kræve en saadan Offentlighed.

Første Næstformand (Pinstrup): Det ærede Medlem Hr. Moltesen har Ordet for en kort Bemærkning.

Moltesen: Hvor fristende det end kunde være at optage en historisk-kunstnerisk Debat med det ærede Medlem Hr. Vanggaard; skal jeg undlade dette paa Grund af det fremrykkede Tidspunkt, og fordi jeg ikke mener, at det egentlig er Stedet her til vidtløftige Debatter i denne Henseende. Jeg vil blot for at lette min Samvittighed sige: Hvis Staten vil gaa frem efter de Grundsætninger, som er det ærede Medlem Hr. Vanggaards, saa Gudske lov for Carls-